

ACC. N:R. M. 8074:1-50.

Landskap: *Småland* Upptecknat av: *Edith Österlund*
Härad: *Västbo* Adress: *Box 5, Hillerstorp*
Socken: *Kulltorp* Berättat av: *Emma Österlund*
Uppteckningsår: *1941.* Född år *1862* i *Kulltorp*

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Kvinnodräkter i äldre tid.

Skriv endast på denna sida!

Landskap:

Småland

Uppptecknat av:

Edith Östlund

Härad:

Västbo

Adress:

Box 5, Kullerby

Socken:

Kullerby

Berättat av:

Emma Östlund

Uppteckningsår:

1981

Född år

1862 i Kullerby

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

1850-1900

Knäknäddräkten i äldre tid.

Under denna tid har alltid kvinnan kört med knäknädd vid midjan. Det fanns icke något vidhängande till vid kjolen det var ej brockligt. Ej heller användes helklädnings under denna tid.

Material till kjolen var huvudsakligen ullsydd, till byxklädnaden svart färg av de äldre, även de yngre be-

Skriv endast på denna sida!

ko snart kyrkkjol till ända
in på 1870-talet.

Det fanns blott två väder
på kjolen vilken ryktades
till en linning. Kjolen litta-
des med hängjorda lyskor
och kakor i vänstra sidan.
Sprundet var långt och sym-
ligt så att det gick lätt att
stå av kjolen. Kjolsprundet
hade utan en (plusska)-ficka
av annat slag tyg där kunde
man förvara penningskas-
duk o. s. v. Då man gick
bort. Kjolen var mycket vid
knäarna sydde den oftast
sjäma och det för hand. Den
sydde helst med hemsprunnen

och hemfärgad lintråd som
man kallade för "svevmåla"
(= tråmråd). Också hade man stam-
men av antikt tyg å kjolen
vilket syddes fast mycket noga
och veks upp och syddes in.
Man vävde kantband som
man kallade "bjottlakann"
(= kjolband), på "kannastolen"
(= handstolen) dessa syddes till
och blev så starka så att
de höll kjolen ut. Kjollband-
en vävdes av bomullsgarn till
varpen och yllegarn till in-
slaget. Dessa vävde kvinnor
na också själva i gårdarna.
Man sydde också kjolar utan
kantband alldeles som man

hade lust. På sommaren användes inte något slag av underkjol.

Men, under den kallaste vintern, sydde man sig stulb-
ar som ^{man} kallade dem. Fulla
(=slöjpat underkjol). Materialet
till denna var: Yllestyng
av hemvävt ylle, foder och
så hemvävt ibland av något
slitet tyg av en äldre av-
lagd kjol t.ex.

Om materialet till kjolen
var mycket tyg, tog man blott
en rad till kjolen som skul-
le vara knähort. Man tog
då bedden på tyget, till längd
i kjolen. På längden av tyget

tygs ribben. Denna skulle
skulle blott vara litet rynk-
ad, ty den skulle stoppas
(= ridskas). Detta tillgick så
att man lade upp yfverbyg-
et på ett brett bunt bredd
blått, därpå, vandra detta
lades för det väffel man
stickade alldeles som man
stickar tricken fri hand.

Man stickade i rutmönster
fri utseendet skulle och till
fri att det skulle bli så
hållbart som möjligt. Dessa
skubben blevo också så starka
att de aldrig blevo riktigt
utslitna. Då tylen var färdig
stickad syddes den enda sm.

men ills. Han lämnade
blott öppning för sprundet
som även på denna fjöl
placerrades i vänstra sidan.
Få sattes hemgjorda byster
och kakar i Vatt knäppa
den med. Få syddes länningen
till, varefter man sydde
upp den nedbrukning gen-
om att vika upp den kant
av yfstryget. Han vaddade
ej hela fjölen blott i höft-
höjd. Denna fjöl bars i de-
ckmies utan att bli ut-
sliten.

De äldre kvinnorna under
1840-50-talen bar också fär-
skinsstuckor. Dessa sydde de

egenhändigst av beredda fär-
skinn och vände ullen inåt.
Dessa stuebkar voro blott av
skinn och knäppades med
lyster och kakor. Något tyg
användes ej till dem utan
bars de enda. Blott det bara
beredda, färskinnmet. Dessa
bjolar voro varma och
skina under den skånga
vinterkylan. Dessa levers och-
så under början av 1800-tal-
et.

Huvstycket kvinnan bar var
löst ej sammanhängande med
resten kjol. Materialet var
hemvävt tyg med något slätt
tyg till förar, ibland mycket tyg

Stills förder men då är tem-
nare kvalitet än i Hattbyget.
Man klippste bröststycket &
hela bröstet höjra framskycket
vänska dito samt ryggsky-
cke. Bröststycket knipsades fram
med knippen och thack till
andra sin på 1880-90 talet
då man delvis bar sådana
som knipsades med knipps
och knippskil.

Detta liket skrit fanns på
detta bröststycke. Det skrit vil
kille invid halsen och kals
Jotsamma både sommar och
vinterid. Man kantade det under
skunden vid kals och armar
med något mjukare tyg...

Skritet på bröststycket var några
tum i längd blott.

Tröjan var av samma
tyg som kjolen. Den syddes
delvis blott med släta långa
ärmar upp till kragen. Sten-
de brage. Tröjan hållades
fram till med knappar och
knoppar. Kjolen knäpptes
bakom. Skärp var
sytt av samma tyg. Först
1870-talet bröjde man an-
vända tjocka skärp att knäp-
pa med spänne. Dock blev
de äldre kvinnorna, såda-
na skärp då heller utan
knäp de sådana som voro
av samma slags tyg som tröjan.

och kjolen.

Den begravning bar kvin-
nan vitt förkläde som knits
med långt knyttband om
midjan. Detta förkläde var
lyft or kammbrukt (= cambic)
eller sakkäduk (= sockerduk)
man kallade det också kamma-
duk (= kammarduk.) Dessa för-
kläden användes blott vid det-
ta tillfälle.

För brukades bärdförkläden
vilka knyttes om livet med
regarubänder (svarta ylleband).
Dessa förkläden brukades och-
så vid kyrkgåendet då man
inte bar sorg. Under 1870-tal-
et använde man även mörre

förkläden med regaruband
till krusband. Hvarsförkläd
af val svart till färgen.
Ett sådant förkläde gavs
ofta av den blivande brud-
en till svärmoder och svä-
erska i begäran. Detta
förkläde bars vid bröllo-
begäran och vid kyrkgä-
endet i öfrigt.

Alla förkläden var rent klipp-
ta och pyntade med mycket
rynkor till förklädeslinning-
en. Till vardagsbruk gavs
des af förkläde i allmän-
het. Det blev af bruk
innan omkring skelshifet.
Under 1880-talet's sista hälft

Kommo spetsfrikläden
bruk. Dessa komms blott
vid högtidliga fester och vid
begravning. Dessa spetsfri-
kläden torra av brott ylle-
spetssty. försedda med knyt-
band av siden. De var
också raka och försedda
med mycket ryfken vilka
knytkades till sidobandet
vilket också utgjorde limning.
Dessa kommo också i bruk
i början av 1900-talet.

Quittet på alla frikläden
som komms var det samma.

År 1850 - 1900. Efter 1900-tal-
ets början skedde förändring
med detta såväl som den öm-

ga kläddräkten.

Det enda underbyggarna
bänken bar var saken
(-linterget). Detta var av hem-
värd tyg ikland övverdelen
av bänksörvund samt
nederdelen av klänningen.
Lintergets snitt var sålunda:
Det var försatt med en
bit i var sida för att på
den rätta ridben, ännen
var försedd med ännu-
spjäll. I halsen var spund
ett knippa fram. Linterget
var försatt med halsbändning.
Linterget syddes för hand
av kvinnorna själva. Ännen
på linterget räckte en bit ned.

om armbågen.

Kalsonger eller benkläder
bars ej av kvinnan före
1900-talet. För kylben var
stark på vintern bars under
skibben under yttstyggen
som frunt berättats.

På kvinnans bars kläde
(-kläd) vitt vid begravning
och konfirmation tillhanda
in på 1880-talet. Fölkärin-
nada (= silkeslindade) kläden
för öfrigt. Till kyrkgäendet
ibland svart silkeslindad huv-
udduk ibland lind i färger.
Dessa huvuddukar baros vid
alla kyrktidliga tillfällen med
undantag för begravning då man

har vita sådana, som
närmt.

Budar som inte kunde brenna
kunde ofta söllkeflor (= silkeduk
med frans) under vigseln. Bu-
der de kunde under vigseln
kunde de den fina silke-
knuvudduken vid bryningen
och sedan vid kyrkobryllup.
Under slutet av 1870-talet
brände ungdomarna bänna
söllkeflor (= silkeknuvudduk)
till kyrkdräkten. Men, till
skillnad från de gifta kvin-
nans knuvudduk var de
ogiftas alltid svart. De gifta
kvinnans var i de allra
flesta fall flerfärgad och fin.

Av alla finast silke och
med glock tung frans.

I slutet av 1700-talet och
i början av 1800-talet var
bruden en viss, som ofta
var handbroderad, kallad
brudhatta (= brudmossa).

Under 1880-talet bröjde
bruddukarna komma i bruk.
Brudduken var försedd med
spets och bär i regel av
de yngre gifta kvinnorna
samt av ungdomarna ända
fram till 1900-talet. De
äldre behöll sedan att
använda silkerandade huv-
uddukar till kyrkbruk samt
sina vita huvuddukar vid be-

ACC. NR. M. 8074:17.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

granning.
Under de silkesandade huvud-
dukarna ligger kvinnorna
en stor kammarvit näs-
duk vilken knöts under
hakan. Detta fri att skyd-
da huvudduken samt och
för att skydda huvudet
från kylen vintertid. Man
kan ylleduken också men
frist under 1870-talet. Då
benjorde man mera all-
mänt använda huvud-
duken av ylle frisedda
med frans. Dessa huvud-
dukar voro mycket färg-
rika och vackra och ligger
dessas ar yngre kvinnor. De

äldre buer i regel svarta
eller bruna, samt allti-
d enfärgade. De yngre buer
mestadels flerfärgade sidan.
I vardagslag bar man hem-
vinda linvaddar som man
kallade "kluter". Dessa vändes
ofta en speciell vävstr
i bygden som gjöra salu-
gjorde sin alster för en
kallig penning. Bure var-
des kändliga och blivtiga
linvaddar som kallades
Alia (= kliden) de blivtiga buers
då man bar sig. Men bar
då allti blivtiga dessa linvadd-
ar buer både i vardagslag
och vid utflykten till handels-

huden o. s. v.

De äldre kvinnorna boro
också strykbånn (= strykbund)
över håret, somliga boro
öppenhindigt knuten kinnvit
eller somst bomullogarn. Des-
sa kinnvit som knytas all-
deles som fiskvit boro
dagligen helv såväl som
söcken.

Håret kammades slätt
och med mittben på
såväl äldre som yngre.
Fästades det upps då man
satt det håret i en knut
i nacken. Håret arrast upps
fästningssätt. In detta fäst-
des sedan sigur och fländ.

Nå man i slutet av 1870-
talet började gläta håret
och sätta upp det högt
upp på hjässan var det min-
ken som började se och för-
kännelse över syndarna.

Förhållna gick så långt i sin
övertygelse att de såde sig
sett en om ringlad på
den unga kvinnans huvud
som fäst upp hårflåten
högt upp på huvudet.

Fruntz den högre hängs-
fästningen skilde inte frisyr-
en från den förra till mitt-
bena brukades även av
dessa som glätade det upp-
fästade håret....

Det var mycket vanligt i äldre
tider att kvinnorna bär
halskläd (= halskläde), detta
bär ovannär livstycket och
lades på intill halsen och
från knäpptes sedan utan-
på. Halsklädet var av mörkt
ylle eller bomullstygg och
bär mest under vinter-
tiden då det var kallt...

Äldre kvinnor bär halskläde
ända till sekelskiftet och
samliga därefter. De yngre
däremot hade av den under
1890-talet. Under 1880-90-talen
bär halsduk under yfter-
tygen vilken bärts i bebbel
bunt i halsöppningen då tyget

var knäppt.

Under Brunnmachiden var man
svarta och bruna fingervantar.
Då man gick i kyrkan. Man
var även svarta skinnhands-
kar. Under 1840-talet blev
det modert ~~modert~~ med katthand-
skar, bruna och gråa samt
vita. Även katthandskar blev
också modert. Alla konfir-
mander bär svarta finger-
handskar vilka sedan an-
vändes vid kyrkgaendet. Vin-
tertiden användes hemsticka-
de hela vantar. Dessa kalla-
des 'mulladvantar' av allmän-
heten. Dessa stickades för hand av kvin-
norna själva. Brudhandskar

na i början av 1800-talet
var gjut bodrade med silke
alldeles som brukhäfta-bud
visser. Detta bruk att
läsa bodrade brukshänder
uppkände dock sedan c. 1850.
Efter 1850 och fram
till 1900 års brukshänder
av vitt skinn men ej bodra-
de sådana.

I gamla tider års krum-
na ligster försedda med spinn
att knäppa vid visten. Skarv-
et till skinn var grovt be-
rett läder. Skospinnat var av
massig v. de flesta fall.
Använd av järnplåt. Buren
krummar snickarna i bruk.

Dessa kängor smides med
läderremmar och var frised-
da med tämligen höga black-
ar.

Under 1870-talet kommo
resårskorna i bruk, först
låga resårskor, senare kom-
mo resårkängorna i bruk.

Dessa användes mycket av
kvinnorna i orten. Byggo-
makarna gjorde alla skor
som kvinnorna bar både
brudskor och andra.

Brudkängorna under 1880-talet
var ofta fördrade med rött fla-
nell samt frisedda med
tre lackskinnränder över foten
vilket ansågs som mycket alldeles

och så...

Skumpor användes länge
som slutade nedom kuret.
Dessa stekades av kammaren
gyltra och var ofta vita i
färdig tid. Kunde eller på
1860-70-talet färgade man
skumporna svarta i svart-
räs, svart massa som man tog i
mossmark. Därför kunde färgas
svart. Man kunde också
samma vit och svart ull
och spinn därav garn och
stekte helldags-skumpor.

Detta blev då grått och kal-
lades själgrått (= själgrått) grått
av sig själv utan färgning. Man
menade antagligen då efter vad

man fristår.

På sommaren gingo kvinnorna ofta barfota och leuso de då lätta bomullstrumporna då de använde sådana - av sammantrinnat vägar. Dessa strumpor voro ofta blå till färgen och stickades av kvinnorna själva, alldeles som yllestrumporna.

Under vintern bars damasker sydda av vattnal. Dessa knäpptes med knäp och hakar på yffersidan av benet. Dessa damasker leuso i brigan av 1800-talet och fram till 1870. Då brigade man använde damasker av ullgarn som kvinnorna själ-

va stickade. Under slutet av
1870-talet kom det maskin-
stickeri av bygden vilka
sedan stickade damasker åt
folket vilka lämnade gäsn
som de gäva spinnit där-
till.

Över klädningen eller rättare
sagt över tröjan bars långskal-
en, under den kalla vintern.
Den var hemvävd och minst
2½ meter lång och cirka 30
centimeter bred ibland 35
centimeter bred. Den var
vackert färgrik. Den lades
ett slag över alla vaster
den virades om tvärt. Den
bars av både mannen och

kvinnorna. (Som först beskriv-
its material till länsskolan och
värning o. s. v. visa vi oss med att
blossänna att det hörde till
klädseln under 1860-70-80-talen.)

Uttrycket detta burs under
vintertiden en halvling kappa.
Denna var löst sittande öf-
f instucken i ryggen. Denna
lösta räckte något nedom
knäna. Detta under 1850-
60-talen. Under 1870-talet
blev det modernt med "dolona-
kappan". Denna var instucken
i ryggen nästan fullt öf-
ver alla längde ett kraglik-
ande stycke tyg som fast
i en ryggsännen, samt full

över armar och axlar och
var fästad i en smärre fram
på kappan i jämnhöjd med
armen.

Denna kappa var av åtta
biffel och klöstes färdigsydd.

Denna modell var adad för
samarbetad för lysteräddarna
som inte vågade sig på att
sy sådana kappor.

Före blev det modert
med kappor som räckte
till knä under vintern.
Under sommartiden blev
kvinnorna klädda av lättare
tyg som ylleplagg. Under 1840-
50-talen bar kvinnorna ett
slegt kläde av vadmal utan

på kappan. Dessa kragar var
av rådnal och knäpptes
vid halsen med lörspänne
av mässing eller silver. Ett
slags spänne med ett lör för
att vända sidan vilket färdigt
och knäppt hildade en va-
ker rosett.

Under 1880-90-talen gjorde
kragarna sig åter påmindra
och blevo åter vändarna
nu i annat tyg. De syddes
nu av "köpetyg" som man
såde men färgen på den
var densamma. Antingen knäpp-
tes de vid halsen med en stor
knapp som var överkladd an-
väs med kysk och kake med

subunkeri vid halsen där
bragen knäpptes som prydnad.

Bragen som bars under 1840-
50-talen kallades av de äld-
re för kappouschong (= kapp-
schong) men snittet var som
sagt kallades i stil med
den senare turne och krigs
beva att taga över knövet,
jämns sig på krig av dem
men kallades bragen så i varje
fall.... Dessa brage bars över
kappan tills i början av
1900-talet.

Under 1880-talet och i slutet
av 1870-talet bridade man
annända kor. Mycket sällan
sådana i brunt skinn. Det

var de yngre ogifta kvinnorna
som leuro dem. De äldre be-
ro inte vägen utan råkar-
de de det som lyck och synd.
Under 1840 talet blev bekrä-
st dubbelschalen (= brudschalen)
modern. Denna var av finas-
te kelylle ofta med färg-
rika motiv i mitten av
schalen. Andra åter var rut-
iga eller kantiga med glittrande
de granna färger. Då bruden
sk ej bära slöja, vilket ofta
var fallet utan klottkrans-
buro de dubbelschalen under
vigslakten. De bruden som
bärde leuro krona eller
slöja buro de /söllkeflor=

silkekravadduk samt Dub-
belschal (= brudschal) under
vigseln. Kunde kunnas de best.
tid kyrkbröllop då man tog
dem ut och luftade dem,
så att säga. Ogifta kvinnor
kunn aldrig sedan schal där-
för näst man vid bröllops-
fester att kvinnor som kunn
dess schalar vno gifta.

Det var oftast en lysnings-
göra av den blivande brud-
gummen till sin brud.

Dessa schalar kunnas i
bruk i början av 1900-tal-
et. Det finns dock ännu i
dag hem där man bevarat dem
väl som ett minne af efter-
världen...

Under 1850 - 1900 bars
även hemvävda yllestul-
ar utangår kappan, särskilt
då man åkte till kyrkan.
Dessa skalar vävdes i
hemmen av kvinnorna
själva och var de oftast
flerfärgade. Man såg dem
ofta i rött - svart rött - vitt
rött - grått grått - svart grått -
brunt eller enfärgade i
brunt eller grått, o. s. v.

Dessa skalar var oftast
störrebara garnet färgades
samma också i hemmet.
Vidare lät man pressa dem
vid fingeriet i Bislared,
(Emells finger) något annat

fanns ej i dessa trakter under
tiden 1850-60.

Under 1870-talet började man
lämna garnet till skolar-
na åt färgare Ohlsson i
Hrinsbo Åker, till färgning.
Denne bröde emellertid under
denna tid och var han den
friste kringresande färgaren
i orten. Alla färdhyllade
skolar pressades antingen
i Hrinnells färgeri i Bida-
ved eller hos färgare Ohlsson
i Hrinsbo. Det fanns även
de som lätta färga sina
ylleschalar hos färgaren
men det var inte många
som gjorde så. De flesta

nojde sig med att låta
pressa sina skolar. Skol-
arna de hemvända, var
mycket stora minst 175 x
175, det fanns de som var
mindre och de som var stri-
re också.

Då kvinnorna gick in i kyrk-
an kuro de skolen väl upp-
lagt över armen då de
ofta gick till kyrkan vintertid.
Skolar kuro av yngre såväl
som äldre men de yngre
kvinnornas skolar kuro
alltid litet gladare tjejer.

Kypta vända och färdade skol-
ar krigade kunnat i bänk
foist vid skelskiftet då

De hemvärda trängdes ut. Men
trots detta kan man än i
dag få se en färglad ylle-
schal vävd under 1870-80-
talen. Vilket är riktig öm-
färsad för senare tidens kam-
marje fall.

Under 1870-talet bröjade kvin-
norna begagna västar att
vara utstyckade för att
med äm stickades an-
vågen hemstickerska här och
var som skaffat sig stickmaskin,
samt lät sig sticka. Kvinnor
na spunno och färgade mugu-
net gjöra under det att
de luro det till stickerskan
som färdigade västar och tröjor.

åt vedberörande. Västarna rick-
te medåt höfterna voro enkla
och raka och knäpptes fram
med knäpp och knäpphål.
Tröjorna, de stickade voro
enkla och raka med långslit
ärmen och knäpptes med knäpp
och knäpphål.

Under 1880-90-talen kommo de
fabrikstickade västarna i
bruk. Dessa voro mycket vack-
ra och fräsedda med fickan
en i bröstet i vänster sida
samt en i höftet i höger sida
so västen fickorna voro ofta
fräsedda med lock och garnen.
De med kanter i avvikande
färg. Garneringen fanns även vid

hals- och-ärmispporningen. Den
frätumslika sprund fanns i
västens sidan. Ofta var den
utan sprund också. Den fanns
i många rader färger, med
vackra kantbandningarna.

Under vintertiden å 1856-60
-talen begagnade kvinnorna
färdskinnspålsor som yfter-
plagg. Detta i vardagslag.

De sydde dem egenhändigt
raka och släta och vände
ullen inåt. Skinnets fick
själv utgöra påls utan yfter-
tygg. Det blev skinnorsidan
ut rakt och slätt som den
var beredd. Dessa pålsor var
er, både varma och starka men

Som vanligt användes de blott
i vardagslag. De hölls dock
att slita på i bröstet av
och längre till och med.

Under 1870-talet började det
bliva modernt med kloträstar
som fodrades med röd flanel
samt stickades i rutbåster
alldeles som man stickade
understuckken eller sticktå-
ket. Dessa trästar var alltså
svarta och räckte blott till
midjan. Dessa trästar var
också mycket vackra och
buro i regel av de yngre
kvinnorna. De äldre höll
sig till det de burit i
äldre tider och var ej så gla-
da åt ungdomsbeklädnaden...

Under 1870-talet blev det modernt med en ficka på höjer sida på kjolen men räknades det som synd och kuffärd av äldre personer. Därför gillades ej detta mod var en bred allmänhet. Det blev blott några få yngre kuffärds-galna kvinnor som bar ficka på kjolen. Detta mod gick rätt snart förbi och kom ej åter under 1800-talet.

Under 1880-talet blev det modernt med livsjärar i tröjan och det blev likaså modernt att knäppa tröjan.

utstampa kjolen. En laska
syddes i tröjan under eller
i linfracket bak och en laska
sattes bak i kjolen varefter
man häktade på samman
då man blott sig fri att
tröja och kjol skulle sitta
ihop då man bar samman.

Man satte fullt av fjäder
i tröjan runt om i fracket
och den som skulle bära
den verkade som om varit
korsad, då den kommit
på. Quäruakerier gavs
även då till prydning och
besättning på tröjan. Tröjan
bärgades fram med laska och
laska, fracket ett stycke för sig

reser efter froder och yttertby
följdes åt nedåt skriket
och knipptes på så sätt.
Kyckkläderna togs av
då man kom hem från kyr-
kan och togs vardagsdräkten
på. Det var alltid vanligt.
I slätker och skind. Ar-
betade kvinnorna ibland
blott livstykke och kjol. Tröj-
an lades av då det var
som varmast och särskilt
i bärgningstiden. Eftersom
yllekläderna gjordes samma
såväl som vinter och liv-
stycket bars samma också
under sommaren blev man
varm ändå vid denna tid.

ACC. N.R. M. 8074:44.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Vid konfirmationen i äldre tider bars vita huvudduker, svarta kläderingar som vit fotsida, samt svarta handskar. Detta under 1850-80.

Under 1880-talet bars gliknna tättduk med gult vid konfirmation och första nattvardsgång. Sen svarta kläderingar, fotsida sådana, bars ändå in på 1900-talet.

Brudklädningen i äldre tid i början av 1800-talet var alltid hemvävd, men dölles nästan dräkten av alla band och rosetter som bunden där bar. Skjortet av spåra kläderingen var ej synligt. Högst bars

och under denna tid. Hon från
brudbrönan medhållde över
lyggen, backen, vil kunde
bäda siduband med djupa
fästade guldrösetter. Hinn
halsen blev den stora las-
bejan och på bröstet dallu-
de lövaspärmen. Bruden
blev också under denna tid
vita handbroderade handskar.
Broderiet var i finaste silke.
Fruliga brudar blev brua-
kått (= brudmossa) i stället för
brua.

Under 1870-talet blev det
modernt med krans av myrt-
en. Dessförut var man alltid
guldkrans annars också (= solkefla).

ACC. N.R. M. 8074:46.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

(-fransad kinnuddar silke.)
Den blivande bruden lade
från det mesta en egen myt-
ten i beredskap till det
blivande giftermålet. Då
myrtenbröda brjåde begyvas
var man slöja till i all-
mänhet. På skulle brud-
gummen bära litet myrten
i bröstet. Under 1890-talet
blev det modernt med brud-
buketter vilket icke var van-
ligt förr. Dessa brudbuketter
bestod med pappusspets omkring
vilket skulle se pryddant
ut och dekorativt. Dessa
brudbuketter firades. Blom-
man var en papper alltid av
papper.

Liken i kistan kläddes fullt.
Kvinnan bar svart klädning
strumpor och handskar
vitt kläde på huvudet
i äldre tider. Den kvin-
nan då hon nyss varit
brud kläddes hon i brud-
klädseln.

Liklutan och vitt kläde
att bära på huvudet fri-
den sista färdan gjorde de
äldre kvinnorna alltid i
en kista på vinden fri att
ha i beredskap fri att bära.
Detta skulle de efterlevande
ogsamt rätta sig efter på
det att den dötta skulle få
ro i graven, vilket hon ej

Annars bröddes få.

I gamla tider skulle de
förfärdiga arlidna ha en vä-
gen silverenkarna med sig
i kistan. Var en kvinna ha-
ande skulle hon ha träd
och sat med sig i kistan.

Ville gånlocken på den döda
ej vara igenlyckta lade man
en silverenkarna eller trä-
karna på gånlocken till
de kallnat då man tog
bort den. Var den döde
en rikare skulle hans
rikspipa följa honom i
graven. Detta var alltid
vanligt. Men blott i början
av 1800-talet. / Detta ang. Söder

man lade hos dem i kistan.)
Skämmen bliddes i byten
päst och kalsduk samt
stumpor, så de lades i
kistan. Om de lades i
knäppor eller ringar som
ofta mannen lade i frua
tider - togs dessa ur cimen
om de var i guld och de
i mässing följde de följa
dem åt graven. Likaså min-
norna. Bland de ringar
togs dessa av om de var
av guld och sattes en
mässingring (= giftring) på i
dess ställe. Ett stort mått
av övertor vidlades allt
av deras gränden och litanden

i tiden som sommrit.

Fiken fräktades med träl
och vatten över hela byggs-
en samt fräktades med en
ren handduk. Hårmen
rakades alltid efter tiden.

Det fanns alltid sådan
person i byalaget som bruk-
ade gå omkring och grä-
den sista tjänsten. Det fanns
alltid en kvinna som fräktade
och blötte alla lik. Det
fanns alltid en man som
rakade de döda männen
i byn och han blev alltid
efterskickad då det blev lik
i gårdarna. På detta sätt ar-
betade både kvinnor och män vid
sådana tillfällen utan ersättning...